

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Nyíregyházi Járási Hivatala

Ügyszám: 7475-20/2019.

Ügyintéző: Székelyhidi Ferenc/dr. Görög Teodóra

Telefon: (42) 598-930 /226/152

Tárgy: A Vállaj, 064/10. hrsz. alatti sertéstelep technológiai változtatásának előzetes vizsgálata

Hiv. szám: -

Melléklet: -

HATÁROZAT

A Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály (továbbiakban: Főosztály) a „VÁ-PIG” Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, 064/10. hrsz., továbbiakban: környezethasználó) által meghatalmazott MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (4400 Nyíregyháza, Váci M. u. 41.) kérelmére indult előzetes vizsgálati eljárásban a benyújtott előzetes vizsgálati dokumentáció alapján megállapította, hogy a **Vállaj, 064/10. hrsz. alatti sertéstelep technológiai változtatásának megvalósításából jelentős környezeti hatás feltételezhető, ezért az eljárás tárgyát képező tevékenység megvalósításához környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása szükséges.**

A környezeti hatástanulmányt a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 6. számú mellékletének figyelembevételével kell elkészíteni azzal, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztálya SZ/NEF/01125-4/2019. számú szakmai véleményében foglaltaknak is eleget kell tenni, azaz a részletes hatásvizsgálat során a telep bűzkibocsátását akkreditált mérőszervezet bevonásával meg kell mérni és az eredményét a dokumentációban be kell mutatni.

Amennyiben a Vállaj 064/10. hrsz. és a Vállaj 064/35. hrsz. alatti telephelyen egyidejűleg lesz sertéstartási tevékenység, akkor a bűzkibocsátással kapcsolatos hatások vizsgálatát a két telephely együttes hatásának figyelembe vételével kell elvégezni!

A környezeti hatástanulmány egyes részeit a tartalmi követelményeknek megfelelő részszakterületeken - a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló jogszabály alapján - szakértői jogosultsággal rendelkező szakértő készíti el. A hatásterület kiterjedését a 7. számú mellékletben foglaltaknak megfelelően kell meghatározni.

A környezethasználó a határozat jogerőre emelkedését, vagy véglegessé válását követő két éven belül kérheti a környezetvédelmi engedélyt.

Felhívom a figyelmét, hogy amennyiben a végezni kívánt tevékenységet az előzetes vizsgálatban hozott határozat alapján szükséges környezetvédelmi engedély nélkül kezdik meg, akkor a környezetvédelmi hatóság a környezetre gyakorolt hatás jelentőségétől függően a tevékenységet korlátozhatja, felfüggesztheti, megtilthatja, ezzel egyidejűleg a tevékenység engedély nélküli folytatásának időtartamára a környezethasználót a tevékenység környezetre való veszélyességétől függően ötvenezer-százezer forint/nap összegű bírság megfizetésére kötelezi.

Az eljárás során vizsgált szakkérdésekben megfogalmazott előírások:

Termőföldvédelmi előírás:

- A sertéstartás során – a technológia megváltoztatása után is – be kell tartani a 2007. évi CXXIX. tv. (a termőföld védelméről) 43.§ (1) bekezdésének előírásait, amely szerint a szomszédos mezőgazdaságilag hasznosított területeken a talajvédő gazdálkodás feltételei nem romolhatnak, a termőföld – az engedélyezett, illetve bejelentett területeken kívül – hígtrágyával, valamint egyéb veszélyes és nem veszélyes hulladékkal nem szennyeződhet.
- Az 59/2008. (IV.29. FVM) rendelet (vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről) 10.§ (1) és (2) bekezdései az 1. § b) pontja szerint állattartást folytatók részére nyilvántartás vezetési és adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő!
- 2017-től minden év március 31-ig a mezőgazdasági tevékenység helye szerint illetékes talajvédelmi hatóságnak kell a rendelet mellékletében meghatározott adatokat elektronikus úton megküldeni.

Az eljárásba bevont szakhatóság előírásai:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a 36500/5533-1/2019.ált. számú szakhatósági állásfoglalásában a **Vállaj, 064/10. hrsz. alatti sertéstelep technológiai változtatásához az alábbi előírások betartása mellett hozzájárult:**

1. A telephelyi vízilétesítmények üzemeltetésénél, a vízhasználatok gyakorlásánál a vonatkozó érvényes vízjogi üzemeltetési engedélyek előírásait maradéktalanul be kell tartani.
2. A felszín alatti vizek jó minőségi állapotának védelme érdekében a telephelyi létesítmények kialakításánál és használatánál, a tevékenység végzésénél, a szennyvíz- és csapadékvíz elhelyezésénél a felszín alatti vizek védelmének szabályairól szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait maradéktalanul be kell tartani.
3. A tevékenységet a környezet szennyezését és károsítását kizáró módon úgy kell végezni, hogy a talaj, valamint a felszín alatti víz ne szennyeződjön, a felszín alatti víz, földtani közeg állapotában a tevékenység ne okozzon a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EÜM-FVM együttes rendelet mellékleteiben megállapított (B) szennyezettségi határértékeket meghaladó minőség romlást.
4. A csapadékvíz akkor szikkasztható el a területen, ha az elszívárogatásra használt területen a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10.§-a figyelembevételével a talajvíz és a földtani közeg szennyezettsége a 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EÜM-FVM együttes rendeletben megállapított „B” szennyezettségi határértéket nem haladja meg.
5. A környezethasználó köteles a felszíni és felszín alatti vizek védelmében a szennyvizek, csurgalékvizek, szennyezett csapadékvizek, hígtrágya elvezetését, gyűjtését szolgáló létesítmények műszaki állapotát, vízzáróságát rendszeresen ellenőrizni, az ellenőrzés tényét és eredményét dokumentálni, valamint biztosítani, hogy azokból elszívárgással, túlfolyással szennyezőanyag a környezetbe ki ne juthasson!
6. A környezethasználó köteles biztosítani, hogy az épületekből, a trágyatálcákról és központi trágyatárolókból csurgalékvíz, szennyezett csapadékvíz a környezetbe ki ne juthasson! A központi trágyatárolókból, a trágyatálcákból, a csurgalékvíz- és szennyvízgyűjtő létesítményekből túlfolyással, elszívárgással a vizek nem szennyeződhetnek!

7. Tilos szennyezett vizek csapadékvíz-elhelyező rendszerbe történő bevezetése, elsikkasztása!
8. A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz csak a vízügyi hatóság által nyilvántartásba vett közműszolgáltató részére adható át.
9. A csapadékvíz elvezető művek tisztításáról, karbantartásáról gondoskodni kell.
10. A talajvíz minőségét akkreditált mintavétel és akkreditált laboratórium által végzett vizsgálatok útján, a monitoring-kutak érvényes vízjogi üzemeltetési engedélyében foglaltak szerint rendszeresen ellenőrizni kell. **A talajvízfigyelő kutak vizsgálatát a TK-1 és TK-2 jelű talajvízfigyelő kutak vonatkozásában évente egyszer (tavasszal) kell elvégezni, az M-1 és az M-2 jelű talajvízfigyelő kutak vonatkozásában évente kétszer, (április 15. és október 15.) kell elvégezni, majd a vizsgálati eredmények megküldését (adatszolgáltatást) - a talajvízszint mérési adatokkal együtt - a mintavételt követő hónap közepéig, azaz május 15-ig és november 15-ig a területileg illetékes vízvédelmi hatóság felé teljesíteni.**

*Az adatszolgáltatást a Katasztrófavédelmi Igazgatóság, mint vízvédelmi hatóság felé a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 34.-35. § szerinti a **FAVI rendszer Környezethasználati Monitoring alrendszerén kell teljesíteni.** A FAVI elektronikus adatszolgáltatás rendjére, a kötelezettség végzésére vonatkozó információk a <http://web.okir.hu/hu/> weboldalon található.*

A vizsgálatoknak a talajvízfigyelő kutak érvényes vízjogi üzemeltetési engedélyében foglaltak alapján a pH, nitrogénformák (ammónium, nitrit, nitrát), foszfát és szulfát tartalom meghatározására kell kiterjednie.

11. A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 16. § (8) bekezdése alapján, a tárgyévben a részletes FAVI adatlapon közölt adatokban bekövetkezett változást - az anyagforgalomban bekövetkezett 25 %-nál nagyobb változás fölött, bevezetéseknél minden esetben - a tárgyév utolsó napján érvényes adatokkal a **FAVI rendszeren keresztül** be kell jelenteni a területileg illetékes vízvédelmi hatóság felé, a **tárgyévet követő év március 31-ig.**

Jelen szakhatósági állásfoglalás ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, az az ügy érdemében hozott határozat, illetve az eljárást megszüntető végzés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.

Ezen határozat a létesítéssel kapcsolatos, jogszabályokban előírt más engedélyek beszerzése alól nem mentesít.

A határozat kiadásakor alapul vett körülmények jelentős megváltozását a Főosztálynak 15 napon belül írásban be kell jelenteni.

A Főosztály megállapítja, hogy a 7475-15/2019. számú függő hatályú végzéshez nem fűződik joghatás, mivel az ügyintézési határidőn belül az ügy érdemében döntött.

Az előzetes vizsgálati eljárás igazgatási szolgáltatási díjköteles. Az eljárás igazgatási szolgáltatási díját, azaz 250.000 Ft-ot a környezethasználó megfizette, egyéb eljárási költség nem keletkezett.

A határozat - ha ellene jogorvoslati kérelem nem érkezik - a közlés napját követő 15. napon válik véglegessé.

A határozat ellen a közléstől számított 15 napon belül a Pest Megyei Kormányhivatalhoz címzett, de a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályához benyújtandó fellebbezésnek van helye. Fellebbezni csak a megtámadott döntésre vonatkozóan, tartalmilag azzal közvetlenül összefüggő okból, illetve csak a döntésből közvetlenül adódó jog- vagy érdeksérelemre hivatkozva lehet. A fellebbezést indokolni kell. A fellebbezésben csak olyan új tényre lehet hivatkozni, amelyről az elsőfokú eljárásban az ügyfélnek nem volt tudomása, vagy arra önhibáján kívül eső ok miatt nem hivatkozott.

A szakhatósági állásfoglalás ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, az csak jelen határozat elleni jogorvoslat keretében támadható meg.

Az előzetes vizsgálati eljárás elleni fellebbezés díjköteles, díja 125.000.-Ft.

Természetes személyek és civil szervezetek fellebbezése esetén a fellebbezés díjának mértéke: az előzetes vizsgálati eljárás igazgatási szolgáltatási díjának 1%-a, azaz 2.500.- Ft.

A fellebbezési díjat a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Magyar Államkincstárnál vezetett 10044001-00299695-00000000 számú számlájára átutalással kell megfizetni a fellebbezés benyújtásával egyidejűleg. Az átutalás közlemény rovatában fel kell tüntetni: Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály elnevezést és a határozat ügyszámát is.

A fellebbezés alapján a Főosztály a határozat módosításáról vagy visszavonásáról, illetve a Pest Megyei Kormányhivatalhoz való felterjesztéséről dönthet.

INDOKOLÁS

A környezethasználó által meghatalmazott MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (4400 Nyíregyháza, Váci M. u. 41.) 2019. július 24-én a Vállaj, 064/10. hrsz. alatti sertéstelep technológiai változtatásának előzetes vizsgálatára irányuló kérelmet és előzetes vizsgálati dokumentációt nyújtott be a Főosztályra.

Az előzetes vizsgálati dokumentációt szakértői jogosultsággal rendelkező szakértő készítette el.

A tervezett tevékenység bemutatása:

A „VÁ-PIG” Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, 064/10. hrsz.) 2002-ben megvásárolta a korábbi Rákóczi MGT SZ Vállaj, Külterület 064/10. hrsz.-ú központi telephelyét, ahol már az 1980-as évektől sertésnevelést végeztek. A telephelyre vonatkozóan, a sertéstelep bővítése miatt korábban előzetes vizsgálat került lefolytatásra a környezetvédelmi hatóságnál, melyre a hatóság az 1550-20/2010. számon határozatot hozott. A telephelyen jelenleg a kocák vemhesítése és a malacok nevelése folyik. A született malacokat 28 napos korban választják le a kocáktól, majd 90-95 napos korukig rácsos battérián nevelik.

Az üzemeltető 2019-ben a változó piaci igényekhez alkalmazkodva, a gazdaságos működést szem előtt tartva a telephelyen 2 db tartásmódot kíván alkalmazni. Az első tartásmód a telephelyen jelenleg is alkalmazott technológia, a második tartásmód a hízósertés nevelés, mellyel a Kft. a Vállaj 064/35 hrsz.-ú telephelyén végzett tevékenységét kívánja áttelepíteni és folytatni a Vállaj, 064/10. hrsz.-ú telephelyen.

Így a telep átalakítása után a malac előállítás és a hízó nevelés is egy telepen (Vállaj 064/10 hrsz.) történik. A telep épületei nem változnak, csak azok funkciója módosul. Ez elsősorban a fiáztató férőhelyek, az egyedi kocaállások és a battériás férőhelyek számának csökkentését jelenti. Ezen férőhelyek terhére kerülnek kialakításra a hízó férőhelyek.

A dokumentáció arra hivatkozik, hogy a Vállaj 064/10 hrsz.-ú telephely infrastrukturális adottságai és a telephely lakóterületektől való nagy távolsága lehetővé teszi, hogy a Vállaj 064/35 hrsz. alatti telephelyről áttelepítendő hízósertés nevelési tevékenység a lakosság zavarása nélkül történhessen.

A tervezett állatlétszám:

I. istálló: Hízó 910 db, koca südő 40 db, koca 64 db

II. istálló: Hízó 500 db, malac 500 db, koca 166 db, kan 2 db

III. istálló: Malac 800 db

A telepen a trágya kezelésének módja nem változik. A meglévő létesítmények (lagúna, átemelő aknák, hígrágya tároló medencék) alkalmasak arra, hogy a tervezett átalakítások után is ellássák a telep szennyvíz elhelyezését. A telepen keletkező hígrágya elhelyezésére 4 medence áll

rendelkezésre, összesen 2600 m³ (504 m³ + 2x629 m³ + 900 m³) térfogattal. A hígtrágya elhelyezésére a szakhatósági engedélyek alapján 33 hektár termőföld áll rendelkezésre.

Az előzetes vizsgálati dokumentáció elbírálása:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 67. § (1) bekezdése és a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a 3. sz. melléklet 130. pontja alapján a tervezett tevékenység megvalósítása a környezetvédelmi hatóság előzetes vizsgálatban hozott döntésétől függően környezeti hatásvizsgálatra kötelezett tevékenység.

Az Ákr. 128. § (1) bekezdése alapján kérelemre indult eljárásban az eljárási költséget – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a kérelmező ügyfél előlegezi. Az eljárási költségekről, az iratbetekintéssel összefüggő költségtérítésről, a költségek megfizetéséről, valamint a költségmentességről szóló 469/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a közigazgatási hatósági eljárásban eljárási költség az igazgatási szolgáltatási díj.

Az előzetes vizsgálati eljárás a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III.31.) FM rendelet (továbbiakban: Díjrendelet) értelmében igazgatási szolgáltatási díjköteles.

A díj mértéke a Díjrendelet 1. számú melléklet 35. főszáma alapján: 250.000,- Ft.

A környezethasználó az eljárás igazgatási szolgáltatási díját a Főosztály 7475-2/2019. számú végzésbe foglalt hiánypótlási felhívására megfizetett. Egyéb eljárási költség nem keletkezett.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 43. § (1) bekezdése alapján a Főosztály az eljárás megindítását követő 8 napon belül 7475-1/2019. számon függő hatályú döntést hozott.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése alapján a Főosztály hivatalában, valamint honlapján az eljárás megindításáról közleményt tett közzé, és a 3. § (4) bekezdés értelmében a közhírré tétellel egyidejűleg a közleményt, a kérelmet és mellékleteit a 7475-3/2019. számon a telepítés helye szerinti település, Vállaj Község Jegyzőjének is megküldte, aki 2019. augusztus 06.-ai kezdőnappal gondoskodott a közlemény közhírré tételéről.

A Főosztály a 7475-4/2019. ügyiratszámú levelében az Ákr. 25. § (1) bekezdése, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 39. §-a alapján megkereséssel fordult a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságához (4024 Debrecen, Sumen u. 2.), és tájékoztatta az Ákr. 5. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi lehetőségéről.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a 3361-2/2019. számon a következő tájékoztatást adta:

„Az engedélyezési eljárásban szereplő Vállaj 064/10 hrsz.-ú ingatlan a rendelkezésemre álló adatok alapján nem képezi részét sem az országos, vagy a helyi jelentőségű védett természeti területek, sem az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatának a részét. Az ingatlan a Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterületének (2018. évi CXXXIX. törvény) a részét képezi.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján, a területen az ügy megítélése szempontjából meghatározó biotikai adatról nincs tudomásom.

Minden esetben a vonatkozó természetvédelmi előírások és az előzetes vizsgálati dokumentációban leírtak betartásával tartom elfogadhatónak a további üzemeltetést.”

A Főosztály az előzetes vizsgálati eljárásban a benyújtott dokumentáció, a szakhatóság állásfoglalása, a vizsgálandó szakkérdés vonatkozásában megkeresett hatóság állásfoglalása és a rendelkezésre álló adatok alapján ítéli meg a tervezett tevékenység környezetre gyakorolt hatását, valamint dönt a környezeti hatásvizsgálat szükségességéről.

A Főosztály az előzetes vizsgálati eljárás során az 7475-5/2019. számú ügyiratban a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 28. § (1) bekezdése és 5. számú melléklet I. táblázata alapján szakkérdés vizsgálatával kapcsolatban környezet- és település-egészségügyre kiterjedően a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztályát**, a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálatára kiterjedően a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályát** kereste meg.

Az eljárásba bevont szervezeti egységek a szakkérdésben az állásfoglalásukat az alábbiak szerint adták meg:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztály az SZ/NEF/01125-2/2019. számú, szakkérdés vizsgálata tárgyú iratában megállapította, hogy a

„tervezett technológiai módosítás (sertéstelep) jelentős környezet-egészségügyi hatást nem eredményez, így az engedély kiadásához a vizsgált szakkérdések vonatkozásában hozzájárul és külön előírások megállapítására javaslatot nem tesz.

Állásfoglalását a következőkkel indokolta:

„A „VÁ-PIG” Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, 064/10. hrsz.) által meghatalmazott MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (4400 Nyíregyháza, Váci M. u. 41.) a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály (4400 Nyíregyháza, Kölcsey u. 12-14.) előtt, a Vállaj 064/10 hrsz.-ú ingatlanon lévő sertéstelep technológiai változtatásának ügyében kérelmet terjesztett elő. Az eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya meghatározott szakkérdések vizsgálatára-, szakmai állásfoglalás kialakítására vonatkozó feladatkörrel és szakmai ismerettel rendelkezik.

A megkereső főosztály által csatolt dokumentumok alapján, figyelemmel a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 70. §-ának, az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § rendelkezéseire, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 5. számú mellékletében meghatározott szakkérdésekre

[A környezet- és település-egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően] is, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya megállapította, hogy:

- a tervezett technológiai változtatások (sertéstelep) település és környezet-egészségügyi szempontból a szakértői anyagban bemutatott adatok és számítások alapján nem jelent szignifikáns egészségkárosító kockázatot (amennyiben a levegőtisztaság-védelmi és zajkibocsátásra vonatkozó számítások teljesülnek), erre tekintettel a rendelkező részben rögzítettek szerint foglalt állást.

Állásfoglalásomat a hivatkozott jogszabályhely(ek) alapján hoztam.

Feladatkörömet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 28. § (1) bekezdése, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII.2.) Korm. rendelet szerint, míg illetékességemet az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL tv. 16. § (1) bekezdése valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV.23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján állapítottam meg.”

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya az SZ-10/84/01724-2/2019. számon a szakkérdés vizsgálata során meghatározott előírását jelen határozat rendelkező része, mint Termőföldvédelmi előírás tartalmazza. Állásfoglalását az alábbiakkal indokolta:

„A Kft. az 59/2008. (IV.29. FVM) rendelet 6. számú melléklet szerinti adatszolgáltatási kötelezettségének az előző adatszolgáltatási időszakban (2018. január 1. – 2018. december 31.) eleget tett.

A Vá-Pig Kft. (4351 Vállaj 064/10 hrsz.) kérelmére SZ/84/03372-2/2017. számon és SZ-10/84/02732-4/2018. számon igazolásokat adtunk ki a sertéstelepen keletkező hígtrágya termőföldön történő felhasználásához. Az igazolások 2022. október 9-ig, illetve 2023. augusztus 27-ig érvényesek! A hígtrágya felhasználással érintett összesen 56.2881 ha nagyságú területen évente 11.377 – 18.548 m³ hígtrágya helyezhető el biztonságosan Bátorliget és Vállaj települések határában, szántó és legelő művelési águ területeken.

Ezen állásfoglalást a talajvédelmi hatóság a 2007. évi CXXIX. tv. (a termőföld védelméről) vonatkozó előírásainak figyelembevételével, a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 28. § (2) bekezdés és az 5. számú melléklet I. táblázat 5. pontja, valamint a 39/2016. (XII. 30.) MvM utasítás (a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról) 24-27. §-a, illetve a mellékelt előzetes vizsgálati dokumentáció (készítette: Molnár Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (4400 Nyíregyháza, Váci M. u. 41./; készült: Nyíregyháza, 2019.) alapján adta ki.

Az elsőfokú talajvédelmi hatóság illetékességéről a 2016. évi CL. törvény (az általános közigazgatási rendtartásról) 16. § (1) bekezdése és a 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 3. § (2) bekezdése rendelkezik.

Az elsőfokú talajvédelmi hatóság hatáskörét a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 32. § (1) bekezdése, valamint 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 52. § (1) bekezdése állapítja meg.”

A Főosztály a 7475-6/2019. számú végzésben az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 2. és 3. pontja alapján szakhatósági állásfoglalást kért a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságtól.**

Az eljárásba bevont szakhatóság állásfoglalását az alábbiak szerint adta meg:

A **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** szakhatósági állásfoglalását a 36500/5533-1/2019.ált. számon előírásokkal adta meg, amely előírások jelen határozat rendelkező részében szerepelnek. Szakhatósági állásfoglalását az alábbiak szerint indokolta:

„A Főosztály 2019. augusztus 05-én érkezett 7475-6/2019. számú megkeresésében a „VÁ-PIG” Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj 064/10 hrsz.) mint környezethasználó megbízásából eljáró MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnök Kft. (4400 Nyíregyháza, Váci M. u. 41.) által kérelmezett, Vállaj 064/10 hrsz. alatti sertéstelep technológiai változásának előzetes vizsgálat ügyében indult eljárásban szakhatósági állásfoglalás megszerzésére irányuló kérelmet nyújtott be a Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz.

A Főosztály az alábbi szakkérdésekben kérte a Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakhatósági állásfoglalásának megadását:

Az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 9. számú táblázatának 2. és 3. pontja alapján:

- „Annak elbírálása, hogy a tevékenység vízellátása, a keletkező csapadék- és szennyvíz elvezetése, valamint a szennyvíz tisztítása biztosított-e, vízbázis védőterületére, védőidomára, jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e, továbbá

annak elbírálása, hogy a tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra milyen hatást gyakorol.”

- „Annak elbírálása, hogy a tevékenység kapcsán a felszíni és felszín alatti vizek minősége, mennyisége védelmére és állapotromlására vonatkozó jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e.”

A rendelkező részben foglalt előírások maradéktalan betartása esetén, a sertéstelepen folytatott tevékenységből vízbázis, illetve vízvédelmi szempontból, a felszíni és felszín alatti vizekre károsító hatás nem feltételezhető, a károsító hatás bekövetkezése megelőzhető, kizárható. A tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra hatást nem gyakorol.

A benyújtott dokumentáció alapján a Katasztrófavédelmi Igazgatóság az alábbiakat állapította meg:

- A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendeletben Vállaj település az érzékeny felszín alatti területek közé került besorolásra. A telephely kijelölt, vagy becsült felszínalatti ivóvízbázis hidrogeológiai védőövezetet nem érint
- A telephelyen jelenleg a kocák vemhesítése és a malacok nevelése történik.
- Az üzemeltető 2019-ben a változó piaci igényekhez alkalmazkodva, a gazdaságos működést szem előtt tartva a telephelyen 2 típusú tartásmódot kíván alkalmazni, ezáltal fenntartja magának a lehetőséget, hogy a két tartásmód közül az éppen aktuális piaci igényeknek megfelelő sertéseket neveljen.
- A „VÁ-PIG” Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. a másik telephelyén (Vállaj 064/35 hrsz.) hízósertés nevelés tevékenységét folytat, melyet át szeretne telepíteni.
- A telep átalakítása után a malac előállítás és a hízó nevelés is egy telepen (Vállaj 064/10 hrsz.) történne. A telep épületei nem változnak, csak azok funkciója módosul.
- A telepen jelenleg lagúnás trágyakezelés van, amely a tevékenység átalakítása után sem fog változni, a meglévő létesítmények (lagúna, átemelő aknák, hígtrágya tároló medencék) alkalmasak arra, hogy a tervezett átalakítások után is ellássák a telep szennyvíz elhelyezését.
- A keletkezett hígtrágya a nevelőtér alatti lagúnában kerül összegyűjtésre, majd a hígtrágya a telep 4 hígtrágya tároló medencéjében kerül elhelyezésre. Az istállókból a hígtrágya nyitott csatornán keresztül kerül az I. medencébe, majd a trágya ülepedése után a II., III. és a IV. medencébe. Az így „kezelt” hígtrágya/csurgalékvíz az engedélyek alapján termőföldre kerül kijuttatásra. Az esetlegesen képződő szilárd fázis (a lefolyó csatornában fennmaradt trágya, lagúna alján maradt trágya) egy ideiglenes napi tárolóba kerül elhelyezésre, amely ezután a központi tárolóba kerül átszállításra.
- A szociális jellegű vízigények kielégítésére a községi (Mérk-Vállaj Közös Vízmű) hálózat biztosít ivóvizet.
- A VÁ-PIG Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, Béke u. 5.) mint engedélyes rendelkezik a Vállaj 064/10 hrsz.-ú sertéstelepe vízi-létesítményeire (vízellátás, szennyvíz- és csapadékvíz elhelyezés) vonatkozó 36500/2625-1/2017.ált., 36500/52-5/2016.ált. számú határozatokkal módosított 2843-9/2011. számú (vksz.: 12/49-2004.) vízjogi üzemeltetési engedéllyel (érvényességi idő: 2021. április 30).
- Az állattartási és egyéb vízszükségletek kielégítése a Vállaj 064/35 és 064/10 hrsz. alatti sertéstelepek közös vízellátását biztosító mélyfúrású kútról történik.
- A VÁ-PIG Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, Béke u. 5.) mint engedélyes rendelkezik a Vállaj 064/35 és 064/10 hrsz.-ú sertéstelep vízellátását biztosító mélyfúrású kútra vonatkozó 36500/55-11/2016.ált. számú határozattal módosított 455-4/2010 számú (vksz: 12/8-1966) vízjogi üzemeltetési engedéllyel (érvényességi idő: 2021. április 30).

- A telepen keletkező szociális szennyvizet gyűjtőaknában gyűjtik, majd a mátészalkai szennyvíztisztító telepre szállítják fogadó nyilatkozat alapján.
- A telephelyen jelenleg az épületek által elfoglalt területeken kívül burkolt terület nem található (kivéve a gyalogjárda). A terület talaja homok, nagy vízáteresztő képességgel. A terület kelet felé lejt, ahol a kerítésen kívül, az istálló és az iroda közötti területen egy igen mély fekvésű, nagy kiterjedésű, zápor tározására alkalmas terület van. A keletkező csapadékvizek jelenleg a területen elszikkadnak. A terület tiszta övezetének (0,4 ha tető és park) csapadékvizeit zárt és nyíltfelszínű csapadék csatornával összegyűjtik, majd méretezett szikkasztó árkokba vezetik.
- A felszín alatti vizek felső talajvízrétegének vízminőségi állapotváltozásának, esetleges szennyeződésének megfigyelésére, ellenőrzésére, mint környezethasználati monitoring a telephely területén (Vállaj 064/10 hrsz.) 4 db talajvízfigyelő kút került kialakításra (TK-1, TK-2, M-1, M-2).
- A VÁ-PIG Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, Béke u. 5.) mint engedélyes rendelkezik a Vállaji sertéstelep, Vállaj 064/10 hrsz.-ú földterületén kialakított 2 db (TK-1 és TK-2 jelű) talajvízfigyelő kútra vonatkozóan kiadott 36500/5774-8/2016.ált. számú határozattal módosított 11205-1/2006. számú (vksz.: 12/66-2006.) vízjogi üzemeltetési engedéllyel (érvényességi idő: 2021. április 30).

A figyelőkutak üzemeltetése során azok mintázását, talpmélység mérését és a nyugalmi vízszint mérését évente egyszer (tavasszal) el kell végezni.

Az időszakonként vett vízmintákból az üzemeltetőnek akkreditált laboratóriumban a következő komponenseket kell meghatározni: pH, nitrogénformák (ammónium, nitrit, nitrát, összes nitrogén), Szulfát, Foszfát (PO_4^{3-}).

- A VÁ-PIG Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, Béke u. 5.) mint engedélyes rendelkezik a Vállaj 064/10 hrsz.-ú telepén megvalósult 2 db (M-1 és az M-2 jelű) talajvízfigyelő kútra vonatkozóan kiadott 11984-4/2010. számú (vksz.: 12/ 77-2010.) vízjogi üzemeltetési engedéllyel (érvényességi idő: 2020. augusztus 31).

A figyelőkutak üzemeltetése során azok mintázását, talpmélység mérését és a nyugalmi vízszint mérését évente kétszer (április 15. és október 15) el kell végezni.

Az időszakonként vett vízmintákból az üzemeltetőnek akkreditált laboratóriumban a következő komponenseket kell meghatározni: pH, nitrogénformák (ammónium, nitrit, nitrát, összes nitrogén), Szulfát, Foszfát (PO_4^{3-}).

A rendelkezésre álló nyilvántartási adatokból megállapítható, hogy az elmúlt időszakban mért talajvíz vizsgálati eredmények szerint, a földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV.14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet mellékletében megállapított (B) szennyezettségi határértékekhez képest határérték túllépések túlnyomórészt az ammónium, nitrit és nitrát valamint a foszfát vonatkozásában fordultak elő.

A fedett, szigetelt aljzatú épületekben végzett tevékenység, a vízzáróan és zárt rendszerben kialakított szennyvíz és csurgalékvíz tárolás, valamint a technológiai fegyelem szigorú betartása mellett végzett tevékenység esetén a felszín alatti és felszíni vizek szennyeződése kizárható.

A tevékenységek végzésének vízvédelmi feltételeiről, követelményeiről a felszín alatti és felszíni vizek jó minőségi állapotának elérése, biztosítása érdekében a vizek szennyeződésének megelőzéséről a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdése, valamint a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 4. és 9. §-a alapján rendelkeztem.

A létesítmények gondos üzemeltetése, karbantartása, a technológiai fegyelem szigorú betartása mellett a szennyvíz- és csurgalékvíz gyűjtő létesítményekből elszívárgással, túlfolyással

szennyezőanyag a környezetbe nem kerülhet, a kültéri csapadékvizek, a felszíni és felszín alatti vizek szennyeződése megelőzhető. A vizek szennyeződésének megelőzésére, kizárására vonatkozóan külön előírást tettem.

A felszín alatti vizek igénybevételenek, általános állapotának nyomon követésére a leginkább jellemző vízkémiai paraméterek (pH, nitrogénformák (ammónium, nitrit, nitrát), szulfát, foszfát) szolgálnak, ezért ezen komponensek vizsgálatát megtartottam.

A talajvízben mért jellemzők alakulásának nyomon követését szolgáló környezethasználati monitoring működtetéséről, a monitoring adatszolgáltatás módjáról, rendjéről a monitoring kutak végleges vízjogi üzemeltetési engedélyében foglaltak figyelembe vételével rendelkeztem.

A meglévő vízellátási művek üzemeltetésénél, vízhasználatok gyakorlásánál a vonatkozó vízjogi üzemeltetési engedélyekben foglaltak betartását a rendelkező részben foglaltak szerint előírtam.

A felszín alatti víz veszélyeztetésével, terhelésével járó tevékenységek jellemzőire vonatkozó részletes FAVI adatlapon közölt adatokban bekövetkezett változás bejelentéséről a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 16. § (8) bekezdései alapján rendelkeztem.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a tervezett tevékenység a rendelkező részben valamint a vízjogi üzemeltetési engedélyekben előírtak betartásával, fegyelmezett üzemeltetés mellett, valamint a technológiai rend betartásával nem jelent veszélyt a felszíni és felszín alatti vízkészletekre, a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendeletben, valamint a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendeletben foglalt követelmények betartása biztosítható.

A Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakhatósági állásfoglalását a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló módosított 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint, az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 9. számú táblázatának 2. és 3. pontjában megállapított szakkérdésben, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 55. § alapján, a 80. §-ban meghatározott formában, a 81. § -nak megfelelő tartalommal hozta meg.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatáskörét a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdésében, továbbá a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 10.§ (1) bekezdés 7. pontja, illetékességét ugyanezen Korm. rendelet 2. számú melléklet 7. pontja állapítja meg.

Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Kormányrendelet 2. §-a alapján a Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakhatósági állásfoglalását a megkeresés beérkezését követő naptól számított 15 napon belül köteles megadni.

A fellebbezési jogról tájékoztatást az Ákr. 116. § (1) bekezdésére tekintettel adtam.

Az Ákr. 85. § (1) bekezdésére tekintettel kérem, az érdemi határozatot a Katasztrófavédelmi Igazgatóság részére megküldeni szíveskedjen.”

A Fábánházi Közös Önkormányzati Hivatal Vállaji Kirendeltség Aljegyzője 2019. szeptember 06-án – az ügyintézési határidő 44. napján – érkezett, Vállaj/1118-3/2019. számú levelében a közhírré tétellel kapcsolatosan tájékoztatta a Főosztályt, hogy azzal, illetve a tervezett tevékenységgel kapcsolatosan több lakossági észrevétel érkezett amelyet mellékelten megküldött.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 67. § (2) bekezdése alapján az előzetes vizsgálati eljárás ügyintézési határideje 45 nap.

A Kvt. 67. § (2) bekezdése alapján a környezetvédelmi hatóság az előzetes vizsgálati eljárás ügyintézési határidejét indokolt esetben – különös figyelemmel a tevékenység egyedi jellemzőire, összetettségére, telepítési helyére, illetve méretére – meghosszabbíthatja.

Mivel a törvény által biztosított határidőben a kérelem elbírálására nem volt lehetőség, a Főosztály a 7475-16/2019. számú végzésében az eljárás ügyintézési határidejét 60 nappal meghosszabbította, egyúttal a 7475-15/2019. számon függő hatályú végzést adott ki, amelyhez nem fűződik joghatás, mert a Főosztály a meghosszabbított ügyintézési határidőn belül döntést hozott.

A tevékenység telepítési helye szerinti település jegyzőjének megküldött közlemény közhírré tételére **lakossági észrevételek érkeztek**, mely szerint „a településen évek óta a lakosságot zavaró erős bűzhatás nem csökkent, a lakosság folyamatos telefonálása és a bűznaplóba való beírás hatására sem, ezért úgy gondolja a lakosság, hogy nem tudja támogatni a leköltözést sem a 064/35 hrsz-ról a 064/10 hrsz-ú telephelyre, mivel a VÁ-PIG Kft. egyáltalán nem tartja be a hatóság előírásait a bírságolás hatására sem. A két telephely távolsága sem olyan nagymértékű, amely által a bűzhatás csökkenne, ezért nem tudják támogatni a 064/10 hrsz-ú telephelyre való költözést, amíg nem tartják be az előírásokat, és a bűzhatás nem fogja ellehetetleníteni a lakosság mindennapjait.”

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése értelmében a **környezetvédelmi hatóság a döntéshozatal előtt** a környezetre gyakorolt hatás jelentőségének megítélésére, valamint a később benyújtandó engedélykérelem tartalmára vonatkozó - és a 3. § (3) bekezdésének d) pontja, illetve a 12-15. §-ok szerint kapott - **észrevételeket érdemben vizsgálja**.

Fentiek miatt a Főosztály a 7475-17/2019. számú levelében az észrevételeket megküldte a környezethasználó részére azzal, hogy az abban foglaltakkal kapcsolatos álláspontját alakítsa ki, és küldje meg a Főosztályhoz, továbbá - mivel az előzetes vizsgálati dokumentációban foglaltak szerint a „VÁ-PIG” Kft. a Vállaj 064/35 hrsz.-ú, egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező telephelyén végzett tevékenységét teljes egészében át kívánja telepíteni a Vállaj, 064/10. hrsz.-ú telephelyre, nyilatkozzon a Vállaj 064/35 hrsz.-ú telephely – és annak egységes környezethasználati engedélyének – további sorsával kapcsolatosan.

A Főosztály a 7475-18/2019. számon ismételtlen megkereste a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztályát azzal, hogy a megküldött észrevétel figyelembe vételével nyilatkozzanak arra vonatkozóan, hogy az SZ/NEF/01125-2/2019. számon megadott szakmai véleményüket a továbbiakban is fenntartják-e.

A környezethasználó az észrevétellel kapcsolatosan a 2019. szeptember 20-án érkezett levelében az alábbiakat közölte:

„1. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya a 215-1/2017. számú határozatában összefoglaló jelentés készítését írta elő a Vá-Pig Kft. tulajdonában lévő, **064/35. hrsz-on található sertéstelep** bűz kibocsátásának csökkentésére tett intézkedésekről. Az összefoglaló jelentésekben részletesen bemutatjuk a bűznaplóban bejegyzésre került dátumokhoz kapcsolódó, telephelyen folytatott tevékenységet.

A lakosság megállapítását, mely szerint a Vá-Pig Kft. nem tartja be a hatóság előírásait a bírságolás hatására sem, nem tartjuk elfogadhatónak, hiszen a Főosztály előírásainak megfelelően: A telephelyen technológiai üzemnaplót vezetünk.

Vállaj Község Önkormányzatánál elhelyezett bűznapló és a telephelyen vezetett technológiai üzemnapló adatait, bejegyzéseit összehasonlítjuk, elemezzük, a szükséges intézkedéseket megteszük.

Az istállókból a trágyát heti 2-3 alkalommal eltávolítják, a padozatot friss alomanyaggal szórják fel. fel kell szórni.

A technológiai rendszerek tervszerű megelőző karbantartását folyamatosan elvégzik.

Az istállók végében található napi trágyatárolókhhoz tartozó trágyalé tározók fedettségét biztosítják.

A bűz kibocsátás elkerülése érdekében a napi trágyatárolókba kitolt trágyát a lehető legrövidebb időn belül a központi trágyatárolóba szállítják, ahol a trágya friss szalmával történő takarását vagy a mielőbbi kiszállítását mezőgazdasági felhasználóval elvégzik.

A háromszintű takarófásítás kialakítása a telephely település felőli oldalán megtörtént.

A telephelyen foglalkoztatottakat oktatásban részesítjük eni a bűzkibocsátás csökkentése érdekében betartandó technológiai utasításokról.

2018. áprilisának második felében a Bio AMP baktériumtenyésztési rendszert vezettek be, ami a baktériumok tenyésztésével és heti kétszeri kijuttatásával nagyobb koncentrációban biztosítja a szagmegkötő baktériumok kijuttatását. További szagcsökkentés elérése céljából a Vá-Pig Kft. a deodorase szagmegkötőt a gyártó javaslatának megfelelően a premixbe keverik.

Továbbá akkreditált laboratóriummal, azaz a KVI-Plusz Kft-vel szagmintavételezést végeztünk. A mintavétel és a vizsgálati jgk. egyértelműen bizonyította, hogy a Vállaj 064/35. hrsz-ú telephelyen folytatott sertéshizlalda szag hatásterülete nem éri el a lakosságot!

2019. június 30-tól csökkentett létszámmal, azaz max. 2500 db sertéssel működik a telephely.

2019. október 20-tól 2000 db csökken a hizlalda létszáma.

A fenti kötelezettségek teljesülését a Tisztelt Főosztály munkatársai folyamatosan ellenőrzik, melyek során elmarasztalást nem kapott a Vá-Pig Kft!

2. A Vállai 064/10. hrsz-ú telephely átalakításával kapcsolatos lakossági észrevétel szintén elfogadhatatlan.

A dokumentációban részletesen bemutattuk a tervezett technológiát és az ebből származó bűzhatást.

A Vállaj 064/10. hrsz-ú telephely közel 700 m-re található a legközelebbi lakóháztól.

A tevékenységből származó bűzt és annak hatásterületét az AIRCALC légszennyező modellező szoftver (Teljes funkcionalitás) segítségével határoztuk meg, ami a hatályos magyar jogszabályoknak és szabványoknak megfelel. A számításokat az MSZ 21459-es illetve az MSZ 21457-es szabványsorozat és a 306/2010. (XII.23.) Kormányrendelet szerint végzi. Az alábbiakban található képen látható, hogy a tervezett tevékenység hatásterülete nem éri el a lakosságot!

- Megjegyezzük, hogy kedvezőbb terjedési és kibocsátási viszonyok esetén pl. erős szél esetén a meghatározottnál kisebb távolsáig jut csak el a vizsgált szagforrásokból származó szag.
- A telephelyet erdős területek veszik körül, a száraz meleg nyári napokon, a több méter magas fák lombkoronái, az ólak fali ventilátorai által kifújt elhasználandó levegőt jelentős mértékben felfogják, szűrő hatást fejtenek ki, ezáltal csökken a szaganyagok továbbterjedése.
- A fenti ábrán az is látható, hogy a szag hatásterülete nem éri el a jelenleg működő, 064/35. hrsz-on található sertéstelepet.

A fentiekben rögzítettek alapján hitelt érdemlően bizonyítottuk, hogy a tervezett telephely nem fog lakosságot zavaró bűzhatást okozni!

Továbbá megjegyezzük, hogy Vállaj Község területén több állattartó telep is működik. Nyúltenyésztéssel, szarvasmarha tenyésztéssel, sertéstenyésztéssel a település több pontján foglalkoznak. A községet körbevevő szántóföldeken folyamatosan istállótrágya kihelyezés történik. Ez mind szaghatással jár.

Mindezek ellenére sem a lakosság, sem az önkormányzat, sem a Környezetvédelmi Főosztály nem vizsgálja az egyéb szagforrásokat a településen, illetve nem bizonyította egyszer sem hitelt érdemlően, hogy a lakosságot zavaró bűzhatás egyértelműen a Vállaj 064/35. hrsz-ú telephelyen folytatott tevékenységből származik.

A Vá-Pig Kft. rengeteg anyagi ráfordítással igyekszik eleget tenni minden előírásnak, illetve a mostani telephely - váltás is a lakosság nyugalmát hivatott biztosítani.

3. A Kft. Vállaj, 064/35. hrsz-ú telephelyének további sorsával kapcsolatban annyit tudunk nyilatkozni, hogy EKHE hatálya alá tartozó nagylétszámú állattartás nem fog működni a területen. A telephely további sorsáról a tulajdonosi kör még nem hozta meg a döntését."

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztálya az észrevételekkel kapcsolatos SZ/NEF/01125-4/2019. számú szakmai véleményében megállapította, hogy

„a tervezett technológiai módosítás (sertéstelep) jelentős környezet-egészségügyi hatását az újonnan felmerült adatok alapján kizárni nem lehet, ezért környezeti hatástanulmány, illetve egységes környezethasználati engedély benyújtására vonatkozó kötelezés előírására tesz javaslatot azzal, hogy a részletes hatásvizsgálat során a telep bűzkibocsátását akkreditált mérőszervezet bevonásával mérni is szükséges a tényleges hatások (kibocsátások), és hatótávolságok meghatározása céljából.”

Állásfoglalását az alábbiakkal indokolta:

A „VÁ-PIG” Állattenyésztő és Kereskedelmi Kft. (4351 Vállaj, 064/10. hrsz.) által meghatalmazott MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (4400 Nyíregyháza, Váci M. u. 41.) a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály (4400 Nyíregyháza, Kölcsey u. 12-14.) előtt, a Vállaj, 064/10. hrsz-ú ingatlanon lévő sertéstelep technológiai változtatásának ügyében kérelmet terjesztett elő. Az eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya meghatározott szakkérdések vizsgálatára-, szakmai állásfoglalás kialakítására vonatkozó feladatkörrel és szakmai ismerettel rendelkezik.

A megkereső főosztály által csatolt dokumentumok, valamint az érintett település jegyzőjének levele (lakossági észrevételek) alapján, figyelemmel a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 70. §-ának, az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005.(XII. 25.) Korm. rendelet 5. § rendelkezéseire, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 5. számú mellékletében meghatározott szakkérdésekre [A környezet- és település-egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően] is, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya megállapította, hogy:

- a tervezett technológiai változtatások (sertéstelep) település és környezet-egészségügyi szempontból a szakértői anyagban bemutatott adatok és számítások alapján ugyan nem jelentenek szignifikáns egészségkárosító kockázatot, ugyanakkor a hatásviselő lakosság többször, több alkalommal jelezte, hogy a lakott településrészekén zavaró mértékű bűz alakul ki. Az ellentmondás tisztázására, a telep tényleges környezeti hatásának megállapítására a környezeti hatástanulmány-, hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedélyezési eljárás a legalkalmasabb.

Az akkreditált mérésre a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 4. §-a -„tilos ... a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése”- alapján tettem szakmai javaslatot

Állásfoglalásomat a hivatkozott jogszabályhely(ek) alapján hoztam.

Feladatkörömet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (111.30.) Korm. rendelet 28. § (1) bekezdése, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet szerint, míg illetékességemet az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL tv.16. § (1) bekezdése, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet 2.§ (1) bekezdése alapján

állapítottam meg.”

A Főosztály álláspontja a környezethasználó észrevételre adott válaszával kapcsolatban az alábbi:

Vállaj településről 2016-2019 években folyamatosan érkeztek közérdekű bejelentések a 064/35 hrsz.-ú telephely lakosságot zavaró bűzterhelésével kapcsolatban. Ezen időszakban összesen 271 db közérdekű bejelentésről szóló feljegyzés került iktatásra a Főosztályon.

2019-ben eddig 38 db bűzzel kapcsolatos közérdekű bejelentést tartalmazó feljegyzés került iktatásra. Az ellenőrzések alkalmával megállapításra került, hogy az üzemeltető által tett intézkedések nem alkalmasak arra, hogy a lakosságot zavaró bűz megszűnjön, és a rendszeres ellenőrzések ellenére sem tett meg mindent annak érdekében, hogy a lakosságot zavaró bűzkibocsátás megszűnjön.

A Vállaj, 064/35. hrsz.-ú telephelyen végzett hatósági ellenőrzések során megállapításra került továbbá, hogy a telephelyen az állattartás során keletkező trágya nem került minden esetben letakarásra. A Kft. által alkalmazott szagmegkötő anyagok határfoka nem biztosítja a lakosságot zavaró bűz megszűnését. Az állattartó telep tevékenysége ellen, illetve a tevékenység során kibocsátott bűz ellen továbbra is érkeznek a Főosztályra lakossági bejelentések.

A levegővédelmi követelmények megsértése miatt az elmúlt években a Főosztály több alkalommal alkalmazott szankciót (bírság, kötelezés). A legutóbbi, a 2869-13/2019. számú határozattal módosított 2869-7/2019. számú véglegessé vált határozatában a Főosztály 2019. október 20.-i határidővel az egységes környezethasználati engedélyben rögzített kiépített kapacitás felére (2000 db hízó) korlátozta a környezethasználót, továbbá a 2869-8/2019. számú határozatában levegőtisztaság-védelmi bírságot szabott ki.

A 2869-64/2019. számon iktatott, 2019. október 23.-ai közérdekű bejelentésre tartott helyszíni ellenőrzés megállapításai szerint Vállaj településre érkezve a Báthory utca közepétől már sertésstrágya szag volt érezhető, amely a Báthory-Szabadság utcákat összekötő körforgalomnál már nagyon erős volt. A Szabadság, Temető és Kossuth utcákban végig erős sertésstrágya szag volt az ellenőrzés alatt. A VÁ-PIG Kft. telepén lévő trágyatárolóban nem volt nagy mennyiségű trágya, viszont körülötte viszonylag jelentős mennyiségű csurgalék volt látható. Mind a trágyatárolónál, mind a telep közelében erős sertésszag volt érezhető, valószínűleg nem csak a trágyatárolóból, hanem az ólakból is.

A környezethasználónak a Vállaj, 064/35. hrsz.-ú telephely további sorsával kapcsolatban tett nyilatkozata (*EKHE hatálya alá tartozó nagylétszámú állattartás nem fog működni a területen, és a telephely további sorsáról a tulajdonosi kör még nem hozta meg a döntését*) ellentétes az előzetes vizsgálati dokumentációban közöltekkel (*mely szerint a Kft. a Vállaj 064/35 hrsz.-ú telephelyén végzett tevékenységét kívánja áttelepíteni és folytatni a Vállaj, 064/10. hrsz.-ú telephelyen*), tehát a bűzzel járó sertéstartási tevékenységet nem kívánják teljes egészében felszámolni a Vállaj 064/35 hrsz.-ú telephelyen.

Az előzetes vizsgálati dokumentáció megállapításait figyelembe véve a tevékenység várható környezeti hatásait a Főosztály az alábbiak szerint értékeli:

Levegőtisztaság-védelem:

A benyújtott előzetes vizsgálati dokumentációban a Vállaj 064/10 hrsz.-ú telephelyen végezni kívánt tevékenység bűzkibocsátását két technológiára mutatták be, az alábbiak szerint:

1. technológia: jelenlegi tartásmód

- szagibocsátás: 24 656 SZE/s

2. technológia: tervezett új tartásmód

- szagibocsátás: 39 872 SZE/s

A trágyatárolás szagkibocsátása: 8 900 SZE/s.

A dokumentációban bemutatott bűzkibocsátás számítás alapján megállapítható, hogy annak mértéke kb. 62 %-kal növekszik.

A bűz hatásterület számítását diffúz forrásoként (I.-III. istálló és I-IV. hígrágyatároló) határozták meg.

A dokumentáció benyújtásakor az az információ állt a Főosztály rendelkezésére, hogy a Vállaj 064/35 hrsz. alatti telephelyen a sertéstartási tevékenységet megszüntetik, így annak kibocsátása nem befolyásolja a lakosságot zavaró bűzzel való terhelést.

A Vá-pig Kft. 2019. szeptember 20-án érkeztetett lakossági észrevételre adott nyilatkozata, mely szerint EKHE hatálya alá tartozó nagylétszámú állattartás nem fog működni a területen, és a telephely további sorsáról a tulajdonosi kör még nem hozta meg a döntését, ellentétes az előzetes vizsgálati dokumentációban közöltekkel, azaz hogy a Kft. a Vállaj 064/35 hrsz.-ú telephelyén végzett tevékenységét kívánja áttelepíteni és folytatni a Vállaj, 064/10. hrsz.-ú telephelyen.

A két telephely egyidőben történő üzemeltetésének bűzkibocsátása, hatásterülete, a lakosságot zavaró bűzzel való terhelése nem került bemutatásra az előzetes vizsgálati dokumentációban.

A levegő védelméről szóló 306/2010 (XII.23.) Korm. rendelet 4. §-a szerint „Tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezetséget okoz”.

Az előzőeket és a Főosztály rendelkezésére álló információkat figyelembe véve a bűzkibocsátás szempontjából jelentős környezeti hatás feltételezhető, ezért környezeti hatásvizsgálat elvégzését írta elő. A környezeti hatásvizsgálat során a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztálya által előírt, a telep bűzkibocsátásának akkreditált mérését is el kell végezni, és a hatásvizsgálati dokumentációban be kell nyújtani.

Amennyiben a Vállaj 064/10. hrsz. és a Vállaj 064/35. hrsz. alatti telephelyen egyidejűleg lesz sertéstartási tevékenység, akkor a bűzkibocsátással kapcsolatos hatásokat a két telephely együttes hatásának figyelembe vételével kell bemutatni.

Környezeti zaj:

A telephely Vállaj nyugati, délnyugati részén található.

A vizsgált telephelyet mezőgazdasági és gazdasági területek határolják.

A legközelebbi védendő létesítmény a telephely középpontjától számítva 690 m-re helyezkedik el.

A dokumentációban szereplő számítások alapján a tevékenység legnagyobb zajvédelmi szempontú hatásterülete nem érint zajtől védendő épületet, ezért a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. 10. § (3) a) pontja alapján az üzemeltetőnek zajkibocsátási határérték megállapítását nem kell kérnie, így a Főosztály előírást nem tett.

Szállítási tevékenység csak a nappali időszakban történik.

A szállítás miatti gépjárműforgalom, a megadott szállítási adatok alapján nem okoz 3 dB mértékű járulékos zajterhelés-változást a szállítási útvonalon.

Zajvédelmi szempontból környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása nem indokolt.

Hulladékgazdálkodás:

A tevékenységből származó kommunális szilárd hulladékok gyűjtése és szállításig való tárolása hagyományos módon, erre a célra rendszeresített hulladékgyűjtő edényekben fog történni, közszolgáltatóval kötött szerződés alapján.

A tervezett sertéstartás során keletkező nem veszélyes hulladékok a telephelyen belül kialakított munkahelyi gyűjtőhelyen kerülnek gyűjtésre.

A telephely üzemeltetése során keletkező veszélyes hulladékokat erre a célra kijelölt zárt edényzetben elkülönítetten fogják gyűjteni a kis mennyiségre tekintettel munkahelyi gyűjtőhelyen. A veszélyes

hulladékokat az arra a környezetvédelmi hatóságtól engedéllyel rendelkező kezelőnek fogják átadni 6 hónapos gyakorisággal.

A gyűjtőhelyek kialakítása az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX.29.) Korm. rendelet 13. §-ában foglaltaknak megfelelően történik. A veszélyes hulladék gyűjtésére kialakított munkahelyi gyűjtőhelyen egy időben gyűjthető hulladékok maximális mennyisége: 190 kg.

Az elhullott állati tetemek az állategészségügyi szabályok – a nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V.8.) VM rendelet és az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet – szerint állati eredetű melléktermékek, melyek zárt fedett helyen a hullatároló épületben, speciális gyűjtőedényzetben kerülnek gyűjtésre.

Természetvédelem

Vállaj 064/10 hrsz.-ú ingatlan országos jelentőségű védett természeti területet, valamint Natura 2000 területet nem érint, nem képezi részét Nemzeti Ökológiai Hálózatnak, nem minősül természeti területnek. A telephely közvetlen környezetében természetvédelmi szempontból jelentős terület nem található.

A telephelyen építés nem történik, a tervezett tevékenység újabb területfoglalással nem jár.

Tájvédelmi szempontból a Főosztály megállapította, hogy a telephelyet a körzeti erdőtervben szereplő üzemtervezett erdőrésztetek –Vállaj 21G, 27A, 27B –, valamint fásított területek és fasorok határolják, melyek hosszútávon biztosítják a telep tájba illesztését.

A rendelkezésre álló adatok alapján és a fentiek figyelembevételével a tervezett tevékenység természet- és tájvédelmi érdeket nem sért.

A Főosztály a határozat rendelkező részében megállapította, hogy a tervezett tevékenység megvalósításából jelentős környezeti hatások származhatnak, ezért környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását írta elő, és meghatározta a környezeti hatástanulmány tartalmi követelményeit.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5.§ (7) bekezdése értelmében környezethasználó a határozat jogerőre emelkedését, vagy véglegessé válását követő két éven belül kérheti a környezetvédelmi engedélyt. A környezetvédelmi hatóság a határozat jogerőre emelkedésétől, vagy véglegessé válásától számított 18 hónap elteltével - ha a környezethasználó az eltelt idő alatt nem kezdeményezte környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását - értesíti a környezethasználót az eljárás-kezdeményezési jogosultság lejártánál időpontjáról. Az értesítés elmaradása miatt a környezetvédelmi hatósággal szemben kárigény nem érvényesíthető, továbbá az nem érinti az engedélykérelem benyújtására nyitva álló határidőt.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet

- 26.§ (2) bekezdése értelmében, ha a tevékenységet az előzetes vizsgálatban hozott határozat alapján szükséges környezetvédelmi engedély nélkül kezdtek meg, akkor a környezetvédelmi hatóság a környezetre gyakorolt hatás jelentőségétől függően a tevékenységet

- a) korlátozhatja,
- b) felfüggesztheti,
- c) megtilthatja.

- 26.§ (3) bekezdése értelmében az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezéssel egyidejűleg a környezetvédelmi hatóság határozatában a tevékenység engedély nélküli folytatásának időtartamára a környezethasználót a tevékenység környezetre való veszélyességétől függően ötvenezer-százezer forint/nap összegű bírság megfizetésére kötelezi.

A szakkérdés vizsgálatára vonatkozó megkeresésekre a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 28. § (1) bekezdése és 5. számú melléklet I. táblázata alapján került sor.

A szakhatóság megkeresésére az *egyres közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről* szóló 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. fejezet 2. és 3. pontja alapján került sor.

A határozatot a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. tv. 67. § (1) bekezdése és a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdés aa) pontja alapján, illetve 3.§, 4.§ és 5. §-ai szerint lefolytatott eljárásban, az Ákr. 80. § (1) bekezdés szerinti formában és a 81. § (1) bekezdés szerinti tartalommal hoztam meg.

A Főosztály környezetvédelmi és természetvédelmi hatáskörét a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 9. § (1) d) pontja és (2) bekezdése, 13. § (1) c) pontja és (2) bekezdése, illetékességét a rendelet 8/A. § (1) bekezdése állapítja meg.

A határozat közhírré tételéről a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet 5. § (6) bekezdése szerint gondoskodok. Az így közölt döntést a közzétételét követő 15. napon tekintem közzétettnek és az azt követő 15 napon belül van lehetőség a fellebbezés előterjesztésére az Ákr. 118. § (3) bekezdése alapján.

A határozat elleni fellebbezési lehetőséget és az arra nyitva álló határidőt az Ákr. 116. § (1) és (2) bekezdése és a 118 § (1)-(3) bekezdése biztosítja.

Az eljárás és a fellebbezés díja a díjrendelet 2. § (1) (5) (6) (7) bekezdései és 1. sz. melléklet 35. főszáma alapján került meghatározásra.

A határozatot a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal, mint szakhatósággal, valamint a 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 28. § (4) bekezdése alapján közlöm.

Nyíregyháza, 2019. november 05.

Dr. Galambos Ildikó

hivatalvezető

nevében és megbízásából

Katona Zoltán

osztályvezető

Értesülnek :

Véglegessé válás előtt:

Elektronikus úton visszaigazolással:

1. MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (12724228)
2. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
3. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya
4. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyháza Járási Hivatala Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya
5. Fábánházi Közös Önkormányzati Hivatal Vállaji Kirendeltség Aljegyzője
6. Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
7. Irattár

Véglegessé válás után:

Elektronikus úton visszaigazolással:

8. MOLNÁR Környezetvédelmi, Mérnöki Kft. (12724228)

A határozatot közhírré tétel útján közlöm az érintett nyilvánossággal.